

VASÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szervezetének Hivatalos Közlönye** Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én

A munkásélet legrettentőbb réme a munkanélküliség

Egy, a közelmúltban történt kis történetet mondunk el, amelynek tanulságai gondolkodásra késztetők.

Amerika Cleveland városában levő egyik legnagyobb acélüzemének volt jól fizetett igazgatója *Wihiting Williams*, amikor elhatározta, hogy a munkás életet közvetlen közelből tanulmányozza. Beállt munkásnak és hosszú ideig dolgozott különböző vasiparüzemekben és bányákban.

Amikor egy ízben fölvetették előtte a kérdést, hogy tapasztalatai alapján mit tart a munkás életében a legsúlyosabb gondokat és aggodalmakat keltő tényezőnek, *Williams* a következőket mondotta: „A legutóbbi 8 hónapban állandóan dolgoztam. De esküszöm, valahányszor a mester felém közeledett, mindig rettegés fogott el attól a félelemtől, hátha azért jó hozzám, hogy elbocsátásomat eszközölje. És higgyék el, amikor hazamentem, feleségem mindig kutató szemekkel vizsgált és a belső izgatottságtól remegve kérdezte: nem-e bocsátottak el. Abban a kétségbeesztő félelemben, melyben a munkás és felesége állandóan él az elbocsátás veszélye miatt, vagyis az őket állandóan fenyegető munkanélküliség miatt, ebben rejlik a kapitalista társadalomban élő munkás legnyomorultabb sorsa, amely felőrlí testileg, lelkileg egyaránt”.

Valóban. Nem lehet a munkásosztály sorsát jelegetesebben és tragikusabban ecsetelni, amint azt *Williams* tette. És a sok ok között, mely a munkás életét tragikussá és csaknem elviselhetetlenné teszi, alig van súlyosabb, mint a munkanélküliség réme. A kizsákmányolás, az éhbérek, a rossz bánásmód, mind kegyetlen ostorcsapásai a kapitalista termelőrendszernek, de inkább kivédehető, mint a legrettegettebb rém: a munkanélküliség, amely máról-holnapra széttipor életbiztonságát, rombadönt család-otthonokat, korai sirba juttatja a proletárgyermeket, inséget, nyomort és pusztulást fakaszt.

A romániai munkásosztály tizesztendő óta szenvedő áldozata ennek a kapitalista rendszernek. Nincsen olyan nap, amikor ragadozó karvalykarmait bele ne mélyesztené nem is egyesek, de százak és ezrek életébe. És még mindig szedi áldozatait. A már kétszázézerre tehető megsebzett élet kicsurran karmai nyomán, véres nyomot hagyva és az enyészeti szagát terjesztve, az országot keresztül-kasul barázdáló országutakon, de még mindig nem akad felelős tényező, aki e grasszáló rém útját állja. Ellenkezőleg. Újabb áldozatok felé nyújthatja ki karmait. *Resicán*, *Zsilvölgyében*, a *Titán*, *Nadrág*, kaláni üzemeknél és másutt is újabb munkáslétszám leépítés, kizárás, vagyis újabb munkanélküliség fenyegeti sok száz szak- és munkástársunkat.

A kormány pedig, mint a sirató asszonyok, csak tördeli kezeit és műkönyveket hullatva, kántálja el a gazdasági válság betanult strófáit, megelégedve azzal a vigasztadással, majd jobb lesz a helyzet a kölcsön után. Ezzel azután befejezettnek is tekinti e téren teljesítendő kötelességeit. A munkanélküliség pedig tovább virul, tovább pusztítja az ország termelő erőit, a proletárokat és azok családait.

De vajjon, csakugyan nem gátolható meg a munkanélküliség nyomába szegődő pusztulás? Vajjon a munkanélküliség kikerülhetetlen követelménye a proletárelét összeomlása? Vajjon valóban nincsen segítőeszköz a munkásélet

felszinen tartására munkanélküliség esetén? Nem kell tépelődni, nem kell marcangoló agymunkát végezni a felelet kikutatására, nem kell lelki összetörtséggel keresni a segítőeszközt, mert adva van, létezik ilyen, csupán szervezett erő kell, hogy életre keljen, valóság legyen.

A kapitalista társadalmi rendszerben tényleg nem küszöbölhető ki a munkanélküliség. Nemcsak egyéni akarat, hatalmi téboly a kapitalista és hajcsárjai részéről, de maga a termelőrendszer is előidézője a munkanélküliségnek. És még rendezettebb gazdasági viszonyok között is van ilyen. De éppen azért, mert a mai termelőrendszernek általános és ki nem küszöbölhető jelenségével kell számolnunk, szenvedő alanyai, a munkások érdekében lehet és kell vele szemben védőintézkedéseket is foganatosítani. Hogyan? Egyszerű dolog. Az állami munkanél-

küli segély kiharcolásával. Ha a romániai munkásság végre tudatára ébredne annak, hogy szervezett erejének hatalmassá tételével megvalósíthatja ezt a követelést, akkor tömegesebben szervezkedne, ha másért nem, legalább azért, hogy ennek a követelésének kiharcolásával életbiztonságát megmentse munkanélkülisége esetén is, hogy ne kelljen hetekig, hónapokig vándorbottal a kezében városról-városról gyalognia, munkát keresve és mégsem találva. Mert a munkanélküliségtől való állandó rettegés, a proletárya emiatti szenvedése s a proletárgyermek emiatti pusztulása megszűnne abban a pillanatban, melyben a munkásság részére biztosítva van a munkanélküli segély. Csak-hogy ezt nem adja, nem kínálja fel egyetlen burzsoá kormány sem, ezt ki kell harcolni tőle a szervezetség erejével.

Kapitalisták nyeresége, munkások nyomora

Lapunk más helyén olvashatják szaktársaink, hogy a zsilvölgyi munkások kollektívszerződésének megújítására vonatkozó tárgyalások eredmény nélkül végződtek, mert az érdekelt bányavállalatok jelenlévő képviselői visszautasították a munkásság igen szerény keretek között mozgó követeléseit. S tették ezt arra való hivatkozással, hogy a bányavállalatok a gazdasági válság miatt nem vállalhatnak újabb terheket.

Ez indokolással szemben az igazi helyzet a következő:

A zsilvölgyi bányavállalatok minden évben a legtöbb nyereséget hajtó vállalatok voltak. Különleges elbírálásban részesültek. Meg volt az a privilégiumuk, hogy az államvasutak tőlük vásárolták a szenet, olyan magas áron, melyért a külföldről behozott szénmennyiség kétszeresét kapta volna a CFR. Hogy ez a nyilvánvaló rablógazdálkodás ne legyen annyira kirívó, a liberális kormány annak idején, „a hazai ipartermek védelméért”, olyan magas vámot rótt ki a külföldi szénre, hogy az árkülönbség kiegyenlítődjék. Ennek következtében a zsilvölgyi vállalatok évenként közel egyezermillió lei „nemzeti ajándékban” részesültek, amint az a költségvetésekből is megállapítható. Ez az ajándék természetesen a népet terheli.

Hiteles adatok igazolják, hogy egy vagon középminőségű szén kitermelése, beleértve a rezsiköltségeket és bizonyos százalék hasznót is, a zsilvölgyi vállalatoknak mindössze 1700 leibe kerül, a legfinomabb szén kitermelése vagononként pedig 3400 leibe. Ezzel szemben a Cfr. a középminőségű szénért 11.500 leit, a finom szénért 14.500 leit fizet. Ugyanakkor a munkásság kizsákmányolása a legsötétebb rabzolagorra emlékeztet. Ezt a gyalázatos emberpusztítást jellemzi az, hogy, amíg a munkások fizetése alig 13–16 százalékkal emelkedett, addig a vállalatok nyeresége 48 százalékkal emelkedett. Amikor az állam a zsilvölgyi kapitalistákat minden konkurenciától mentesítette és ezermilliókat ajándékozott nekik, ugyanakkor ezek a kapitalisták nemhogy javítottak volna valamelyest is a munkásság sorsán, ellenkezőleg, mindent elkövettek fokozottabb kizsákmányolásukra.

S e célra, az ipari tőkének ma divatos jelszavát használják ők is, az úgynevezett racionalizálást. Ezen a címen történnek az állandóan folyamatban levő munkáselbocsátások. Amíg azonban a racionalizálás előfeltétele az üzemek berendezése a legmodernebb technikai gépekkel, addig a zsilvölgyi üzemek termelési módszere a másfélvtized előtti, a berendezés is a régi,

primitív. És a racionalizálás abban nyilvánul meg, hogy ahol azelőtt három emberi munkaerő használtatott föl, ott ma mindössze egy munkás végzi el a munkát, akitől kikövetelik s akitől kikényszerítik azt a munkateljesítményt, amit azelőtt a három munkás végzett. A legborzalmasabb embergyilkolásra ad alkalmat a zsilvölgyi bányakapitalisták állítólagos racionalizálása, mert nem a technikai, hanem az emberi erőt — ez persze olcsóbb — használják ki a végtelenségig.

Amikor tehát a vállalatok igazgatói azzal érvelnek az egyeztető vagy döntőbírói tárgyalásokon, hogy azért nem teljesíthetik a munkások követeléseit, mert a gazdasági válság egyrészt, másrészt az adóknak 3 százalékos emelése, továbbá, hogy az új kormány az a követelése, hogy a szén árát 8 százalékkal szállítsák le, a munkások követelések teljesítését lehetetlenné teszi, ezzel nem mondanak igazat, mert minden érvelésük egybevetése ellenére is még mindig óriási nyereségszerzésre ad nekik lehetőséget az állam az eddig élvezett kiváltságok további biztosításával.

Eppen úgy nem állja meg helyét az az indoklás sem, hogy a munkáselbocsátásokat az a körülmény teszi elkerülhetetlenné, hogy a CFR tíz százalékkal csökkentette megrendelését. Ha igaz is a CFR tíz százalékos megrendelés-csökkenése, ezzel szemben az elbocsátott munkások százeleke harminc. Nem ezek az okok, hanem a nagyobbmértű kizsákmányolás felé való törekvés, ez az, ami a bányakapitalistákat vezeti a munkássággal szembeni rideg magatartásukra.

Az igazi tényállás megismerését azonban a munkásság csupán úgy tudja hasznosítani, ha annak tanulságait is magáévá teszi. Ezt és minden kizsákmányolást elhárítani csak erős, jól kiépített szervezetekkel lehet, amihez szükséges még a komoly, helyzetét józanul mérlegelni tudó, öntudatos munkástábor. Amíg ilyen nem alakul ki a Zsilvölgyében, addig a bányakapitalistáknak mindig kizsákmányolható eszközei lesznek. Erős szervezett szocialista öntudat, ez vezet a kizsákmányolás megszüntetéséhez.

Megegyezés a romániai és külföldi vasipar között. Középeurópa vasipari érdekltségei a múlt hónapban tárgyalásokat folytattak egymás között a termelés elosztása érdekében. Az ausztriai és magyarországi érdekltségek között új alapon jött létre megegyezés. Az ausztriai-romániai érdekltségek közötti tárgyalások szintén megegyezéshez vezettek.

A közgyűlések tanulságai

Ilyenkor, év elején csoportjaink megtartják az évi közgyűlést. Ezen a vezetőség beszámol egy esztendő alatt elvégzett munkájáról. A vezetőség tevékenysége egyúttal visszafükrözi a tagok szakszervezeti öntudatát, fegyelmességét és kötelességteljesítését is. Mert a vezetőség munkájához a.-hajtó- és hatóerőt mindig a tagok adják meg. A gazdasági küzdelmek és szervezőmunka sikerei nemcsak a tagok egymásközötti szolidaritásának mikéntjétől függ, hanem a tagok és a vezetőség közötti szolidaritástól is. Ha ez a szolidaritás a bizalom, a kötelességteljesítés és fegyelmesség szálaival kapcsolja egybe a vezetőséget a tagokkal és viszont, ha megvan tehát a belső egyetértés, akkor az ilyen csoport nem fejlődhetik vissza. Az ilyen csoportot nem érhetik olyan vereségek, amelyek káros hatással és következményekkel lehetnek a szövetségre.

A mi szervezeteinkben megvan az adottság arra, hogy a tagok és a vezetőség között a legteljesebb összhang meglegyen. A mi szervezeteinkben demokrácia van. A tagok választják meg a vezetőséget, tehát az ő akaratuk befolyásmentesen érvényesül. És így kötelessége minden tagnak, kivétel nélkül, tűzőn-vizen keresztül követni azt a vezetőséget, melyet ő választott meg, azokat a szaktársakat, akiknek vállára az ő szavazata juttatta azt a súlyos terhet és felelősséget, amelynek minden vezetőség osztlárrésze. Mert a munkásmozgalomban, főleg az olyan kezdetleges munkásmozgalomban mint a romániai, a vezetőszerp nem dísz, hanem olyan teher, amelynek vállalására csak az öntudat, a szaktársak iránti kötelességteljesítés s az eszmének minden áron való előbbrevitele iránti törekvés készíti az illető szaktársakat. A legkevesebb tehát, amit a vezetőség elvárhat, az, hogy a tagok támogassák minden munkájában, mert a vezetőség minden munkája, legyen az gazdasági, politikai vagy kulturális téren mozgó, mindenkor kizárólagosan a tagok érdekeit szolgálja.

A vezetőségnek is van, természetesen, kötelessége a tagokkal szemben. És ez nem csupán a szervezet vezetésében, a gazdasági harcok lefolytatásában, a szervezeti élet irányításában merül ki. A vezetőségi tagoknak a saját érdekeik fölaldozásával kell bizonyosságot tenni arról, hogy az összességért dolgoznak, hogy a kapitalizmus által munkás és munkás közé is emelt válaszfalakat lerontani akarják és megalkotni törekednek a testvériségnek és az egyenértékűségnek azt a rendszerét, melyet a szocializmus megvalósítani akar. Másik föladata a vezetőség tagjainak, hogy mindenkor készségesen álljanak a tagok rendelkezésére, hallgassák meg türelmesen panaszait és soha ne ígérjék meg olyan ügynek az elintézését, amely körülményeinél fogva nem áll a vezetőség módjában és hatáskörében. Ellenben, mint egyének is, legyenek segítségére a tagnak minden ügyes-bajos dolgában, mert ha egyebet nem, de tanácsot bizonyára adhatnak s ezzel már bebizonyították, hogy a tőlük telhető segítséget megadták. De van egy másik fontos feladata is a vezetőségnek. Ma egy bizonyos irányzat divatossa tette a forradalmi jelszavakat, a sokatigéretet, az önmaga tullicitálását. Hivatása magaslatán, szocialista erkölcsi alapon álló vezetőségnek ezt a divatot követni nem szabad. Igaz, lehet azzal nagyon olcsó népszerűséget szerezni, de az öntudatos vezetők célja nem a népszerűség-hajhászás, hanem az arra való törekvés, hogy szervezeteinek s a tagoknak eredményeket érjen el. Bizonyos, hogy kellemesebb egy forradalmi frázist kivágni, mint a tagoknak olyan igazságot mondani, ami azoknak esetleges nejtetszését vonhatja maga után. De az öntudatos tag szívesebben veszi a kellemetlen igazságot, mint a valóra nem válható ígéretet. Nem ígérni kell a vezetőségnek, hanem tetteivel, cselekedeteivel bizonyítani, hogy a szervezet a tagok érdekében dolgozik. A forradalmi frázisokból kiábrándult egyén és tömeg hosszú időre elvész a munkásmozgalom számára, ellenben az a tag és az a tömeg, akinek s amelynek csak az igazságot mondják, mindig megértést fog tanúsítani ez-iránt, ha netán későbbi időben is.

Ha a vezetőség és a tagok között ilyen értelemben kimélyül a viszony és a szolidaritás, ez a közös föladatak elvégzéséhez szükséges maradéknélküli kötelességteljesítést eredményezi mindkét részlől s ez viszont a szervezet hatal-

massá fejlesztéséhez és a mindig több és több eredmény eléréséhez vezet. A közgyűlések lefolyásából ezt a tanulságot kell meríteni tagoknak és vezetőségnek egyaránt.

Döntőbiróság elé kerül a zsilvölgyi munkások kollektív-szerződési ügye

A zsilvölgyi munkások lejárt kollektív-szerződésének megújítására vonatkozó egyeztető tárgyalások január 14—17. napjain tartottak meg. A munkások ez alkalommal több jogos követelést támasztottak munkáltatóikkal szemben, amelynek teljesítését azonban a munkáltatók megtagadták.

A tanácskozások a dévai kereskedelmi és iparkamara helyiségében folytak. Az elnöki tisztséget *Georgan*, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója töltötte be. Az érdekelt vállalatok részlől *Ionescu* vezérigazgató, *Timok* és *Fray* igazgatók vettek részt, míg a munkásszövetségeket *Nicoara Nicolae* és *Muntean Miklós* elvársak képviselték, a zsilvölgyi munkásságot pedig egy 62 tagu delegáció.

A munkások főbb követelése a következők voltak:

1. A nyolcórás munkaidő tényleges betartása.
2. Külmunkások az eddigi akkordrendszer helyett a következőképpen díjaztassanak: a szakmunkások órabér alapján és a külsőmunkáknál dolgozók napszám alapján.

3. Azok a munkások, akik veszélyes helyen dolgoznak, mint például: aknáknál, tűz, víz által veszélyeztetett helyeken; bányaomlásoknál, stb. a rendes fizetésükön kívül 40 százalékpótdíjat kapjanak, valamint gummiruhát és lábbelit díjlanul.

4. Azok a munkások, akik 32 és ennél több fokos hőségben dolgoznak, a rendes fizetésen kívül 40 százalékpótdíjban részesítendők. A hőség megállapítása a munkásság bizalmijainak bevonásával állapíttassék meg.

5. A társulat ne alkalmazzon új szakmunkásokat, amíg az üzennél alkalmazásban volt munkanélküliek vannak, illetve amíg a szakmunkások munkanélküliség elkerülése miatt segédmunkát végeznek.

6. A társulat évi nyereségének 15 százaléka osztassék szét a munkások között.

7. A fegyvergyakorlatra behívott munkások kapják meg rendes fizetésüket.

8. A tulórák és a vasár- és ünnepnapi munkaidő 100 százalékpótdíj díjaztassék.

9. Az eddigi 2—300 lejes lakbérnek 100 lejjel való felemelése.

10. A szakmunkások átlagkeresete emeltesék fel: I. oszt. 180 lejjel, II. oszt. 160 lejjel, III. oszt. 140, IV. oszt. 120 és V. oszt. 100 lejjel.

11. A fizetéses szabadság legyen évi 25 nap.

12. A társulat biztosítsa a munkásokat bal-eset esetére ötvenezer és százezer lejre.

13. Állíttassék vissza a természetbeni ételmisszerellátás.

14. Minden helyiségben a társulatok rendezzenek be munkásfürdőket.

Amint fentiekből látható, a munkásság követelése nem lépték túl még a polgári fölfogás szerinti határokat sem szerény követeléseikkel. Ennek ellenére a tárgyalások még sem vezettek eredményre. A munkáltatók képviselői ugyanis, hivatkozva a termelési válságra, azt állították, hogy a vállalatok nem bírják el azokat az újabb megterheléseket, amelyek a munkáskövetelések teljesítésével rájuk hárulnak.

Ez érvelései szemben a munkásság megbizottai az ellenzőket bizonyították, rámutatva a vállalatok tiszta nyereségére, aminek csupán kis hányadát tenné ki a nyomorban lévő munkások követeléseinek teljesítése.

A négynapos tanácskozások ennek ellenére eredmény nélkül végződtek és így a kollektív-szerződés ügye döntőbiróság elé kerül. A munkások a döntőbiróság elnökéül *Răducanu* munkaügyi minisztert javasolták, a munkáltatók azonban nem fogadták el és így a dévai törvényszék fog elnököt delegálni. A döntőbiróság tagjai a munkások részlől: *Nicoara* és *Moldovan*, a munkáltatók részlől: *Ionescu* és *Timoc*. Azonkívül mindkét részlől szakértők vesznek részt. A döntőbiróság tárgyalása február 14-én lesz megtartva.

Külföldi szemle

Franciaország. A francia szakszervezetek közremunkálkodása következtében egyes iparágakból munkásokat is bevontak a munkafelügyeletbe (ipari felügyelet). Így a munkafelügyeleti tevékenységben működnek már olyan bányamunkások is, akiket magok a bányamunkások választottak. Ezirányu törekvés van a vasiparban és az építőiparban is. Különösen az utóbbi idők építkezési katasztrófája követeli, hogy az építőmunkások gyakorlati emberei is résztvehessenek az iparfelügyeleti munkában.

A szociális biztosítás bevezetés előtt álló törvénye a biztosítottak abban az esetben garantálja az öregkori nyugdíjat, ha 60. életévét eléri. A biztosított azonban kérheti, hogy a járadék élvezetének ideje a 65. életévig kitolassék. A törvény szerint a nyugdíj az átlagos évi bér 40 százaléka lesz, ha a befizetés a 16. életévben kezdődik. A járadékosnak ez esetben igazolni kell a 60., vagy 65. életévét és legalább teljes 30 éves járulékbefizetést. A rokkantnyugdíjat csak ideiglenesen fizetik. Első esetben 5 évre adják meg az ideiglenes rokkantnyugdíjat. Az 5 év letelte után újabb vizsgálat alá kerül a rokkant. Amennyiben ismét rokkantnak minősítik, ez esetben a rokkantjáradékot újabb 5 esztendőre megszavazzák. Végleges nyugdíjat csak egy másodszeri vizsgálat után kap a rokkant.

Nők a német vasiparban. Németországi kimutatás szerint a nők foglalkoztatása a vasiparban állandó növekedésben van. Így 1927-ben foglalkoztatva volt: a vas- és fémelőállító üzemekben: 8639; vas- és fémipari cikket gyártó állító üzemekben: 117.709; a gép és egyéb közlekedésszközöket készítő üzemekben: 33.326; az elektrotechnikai és hasonszakmájú üzemekben: 98.091. Összesen 257.765. Ugyancsak ezeknek az üzemeknek irodáiban alkalmazott nők száma 70.408.

A francia autóipar. Franciaország autóipara a világ autógyártó államainak iparában a harmadik helyet foglalja el és az Egyesült-Államok és Anglia autóipara után következik. Az 1927. évben egész Európában 570.000 autót gyártottak s ennek a mennyiségnek egyharmadát produkálta Franciaország. Ebben az országban 1927-ben 976.646 forgalomban lévő autó volt. Igen érdekes az autótulajdonosok foglalkozás szerinti megoszlása. Az autók 43 százaléka kereskedők tulajdonában van, 15 százaléka nagyiparosoké, 13 százaléka földbirtokosoké, 18,5 százaléka pedig szabadfoglalkozásu egyéneké. A franciaországi autóiparban foglalkoztatott munkások száma 200.000, míg 1917-ben csak 60.000 volt. Az sem érdektelen, hogy mennyi nyersanyagot használt fel a francia autóipar az 1927. évben. Az adatok a következők: 200.000 tonna acél, 8000 tonna alumínium és 240.000 tonna négyzetméter üvegtábla.

Német és francia munkások cseréje. A német és francia kormány megállapodást létesített, mely szerint évente bizonyos számú és foglalkozásu munkásokat és alkalmazottakat kicserélnek, hogy azok a német, illetve francia nyelvet gyakorolják és az ottani munkaszokásokat megtanulják. A kicserélhető mindkét nembeli munkások a 30. életévüket nem haladhatják meg és számuk évente nem lehet több 500 nál. Ezek közül 200 szállodai és vendéglői alkalmazott, 200 kereskedelmi és műszaki alkalmazott, a fennmaradó 100 pedig különböző szakmabeli szakmunkás.

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal ezévi konferenciája május hó 30-án veszi kezdetét. Ez alkalomra a hivatal kiadja működési jelentését. Az elmúlt évben is jelentős előrehaladást ért el a munkaügyi hivatal az egyezmények ratifikálása terén. A múlt év végéig 333 egyezmény ratifikálása történt meg. Az egyes egyezménytervezetek között a legtöbb állam a munkanélküliségre vonatkozó határozmányt ratifikálta.

Európa automobiltermelése. Európa idei automobiltermelését körülbelül 630 ezer automobilra becsülik. Angliában a termelés 250 ezer járműre fog emelkedni, Franciaországban 200 ezerre, Németországban 90 ezerre, Olaszországban 55 ezerre, Csehországban 15.000, Ausztriában 11.500-ra és Belgiumban 7200-ra. Csehország az automobiltermelés terén az ötödik helyre küzdötte fel magát.

alakítanak. E célból január hó 1-én alakuló közgyűlést tartottak. A szövetség nevében Gârboveanu szaktárs üdvözölte a jelenlévőket. Beszélte a szervezkedés fontosságáról, osztálykülönbségről, példaadásként rámutat azokra az eredményekre, amelyeket a szervezett munkásság az összetartás erejével elért. — Azután a szilvölgyi csoportok részéről megjelent küldöttek tolmácsolták szervezetük üdvözlését és biztosították testvéri szolidaritásukról. — Az alapszabályok ismertetése után a közgyűlés egyhangulag kimondta a megalakulást és a következő vezetőséget választotta meg. Elnök: Bíró János, alelnök: Szabó Lajos, jegyző: Kleibe Johann, pénztáros: Csután Péter. Vezetőségi tagok: Bács Ferenc, Drotzinger Lajos, Halmi János, Kleibel Ottó, Senk Antal, Klein Gottfried, Régeni Rudolf. Pótagok: Ungvári Károly, Szadai János, Bana Bálint. Ellenőrök: Senk Manó, Feszt József, Tura János. Pótagok: Sirb Johann, Pădurean Ioan. — Ezután üdvözöljük új harcos társainkat és munkájukhoz sikert kívánunk.

A kolozsvári dohány- és gyufagyári munkások évi közgyűlése. Január 24-én tartották közgyűlést a dohány- és gyufagyári munkások. Az építőmunkás dalárda megnyitja után Popescu szaktárs román-, Gyurka Aladár szaktárs magyar nyelven nyitotta meg a közgyűlést. Bartalis szaktárs a vasmunkásszövetség nevében üdvözli a közgyűlést. A vasmunkások mindig rokonszenvvel viseltettek a gyárakban dolgozó elnyomott munkástársak iránt. Kifejti, hogy a vasmunkásszövetség volt az, aki akkor is harcolt a dohány- és gyufagyári munkások érdekeiért, amikor még nem voltak szervezve. Igéri, hogy mint a szövetséghez tartozó fiatal, de lelkes csoportot, a vasmunkásszövetség továbbra is a legnagyobb támogatásban fogja a kenyérért való küzdelemben részesíteni. Popescu szaktárs az alapszabálymódosításról tesz előterjesztést. Técsi Lajos elvtárs az évi pénztári jelentést teszi meg. Az ellenőrzőbizottság nevében Moldován és Goldstein elvtársak teszik meg a jelentést. Bruder elvtárs, a helyi csoport titkára tett részletes jelentést. Visszapillantást vetve a dohány- és gyufagyári munkások szervezetének újjáalakítása és kollektív szerződés kötéséről kifejtett küzdelmeire. Majd a közeljövő feladatait vizsgálta. Összetartásra, fegyelmeltségre és kitartásra buzdította a dohány- és gyufagyári munkásokat. A lelkesedéssel fogadott titkári jelentés után az új vezetőség lett megválasztva. Az új vezetőség nevében Gyurka Aladár szaktárs megköszönte a bizalmat, s kérte a munkásságot, hogy a vezetőséget odaadóan támogassák.

Üvegesmunkások közgyűlése Tor-dán. A tordai üvegesmunkások január 20-án tartották meg közgyűlést. A közgyűlést Blaschkó elnök elvtárs nyitotta meg. Juhász elvtárs a múlt közgyűlés jegyzőkönyvét olvasta fel. Zelina és Vanek elvtársak a pénztári jelentést tették meg, mely szerint a csoportnak a múlt esztendőben a következő bevételei és kiadásai voltak. *Bevétel:* Beiratási díjakból 380, tagkönyvekből 530, heti járulékokból 110.420, betegségégyalap 103.200, különjárulékokból 60.999, betét után kamat 2.287 lej. *Összbevétel 277.816 lej, egyenleg a múlt hóról: 9.280 lej, összesen 287.096 lej.* *Kiadás:* Betegség- és temetkezési segély 119.306, utassegély és rendkívüli segély 12.598, leltári beszerzés és „Népszava” részvény 2.500, könyvtári beszerzés és adminisztráció 7.235, tordai Munkásokthon javára 3.000, kölcsön 20.197, üveges-otthon javára 20.000, szövetségnek küldött készpénz 79.667 lej. *Összkiadás 264.498 lej, egyenleg 1929. évi 22.598 lej, összesen 287.096 lej.* — Blaschkó elnök elvtárs ismerteti a vezetőség múlt évi működéséről szóló jelentést, egyben jelentést tesz, hogy a vezetőség kezdeményezéséből a múlt évben sikerült az üvegesmunkások otthonát felépíteni. Az ellenőrök jelentése után a közgyűlés tudomásul vette a vezetőség múlt évi működéséről szóló jelentését, valamint a pénztári jelentést is és a régi vezetőség felmentvénnyét. — Téglás kerületi titkár szaktárs képviselte a szövetséget, felszólalásában ismertette a munkásság gazdasági helyzetét és a szakszervezetek fontosságát. — A napirend letárgyalása után az új vezetőséget választották meg, melynek tagjai a következő elvtársak lettek: Elnök: Motznauer Rudolf, alelnök: Czenki Johann, jegyző: Juhász Kálmán, pénztáros: Zelina József, betegségégyalap pénztáros: Wanek Rudolf. Választmányi tagok: Blaschkó Alois, Mühlbauer Zsigmond, Ciola Károly és Furisch Johann, könyvtáros: Crisán Ferenc. Ellenőrök: Blaschkó Lajos, Mühlbauer Johann és Hauer József, könyvtáros: Csizsár Ferenc. Azután Motznauer elnök buzdító szavakkal zárta be a közgyűlést.

Szatmár. — A szatmári vas- és fémmunkáscsoport január 27-én tartotta meg ezévi rendes közgyűlést. A dalárda lélekemelő bevezetése után Szilágyi Péter elnök szaktárs a gyűlést megnyitja. A határozatképességet megállapítva, rátér beszédében a helyi csoport kiépítésének fontosságára, részletesen ismerteti a szervezatlenség szomorú következményeit, majd rámutat a bérletöréssel kapcsolatos elbocsátásokra. Megnyitja a tevékenykedésre, hogy a szervezet kiépítésével egyöntetű harcot indíthasson Szatmár munkássága helyzetének megjavításáért. — A jegyzőkönyv felolvasása után a pénztári és ellenőri jelentést veszi tudomásul a közgyűlés és egy 5 tagú kandidálóbizottságot küld ki az új vezetőség összeállítására. Korelnöknek egyhangulag Temesi L. szaktársat választja meg a közgyűlés. — Víznyovszky J. titkári beszámolója során a vezetőség múlt évi munkájáról tesz jelentést. Adatokkal bizonyítja, hogy a régi vezetőség a múlt év első 5 havi rendszeres

tevékenységének eredménye 150 új taggal emelte csoportunk taglétszámát. Részletesen ismerteti a mozgalom eseményeit, emlékezteti a tagokat az év közepén tartott propagandagyűlésekre, melynek főcélja volt a vasmunkások megszervezése és a kollektív szerződés megkötése. Rámutat az egységes forradalmárok (?) nagy harc-képességére, melyet a gyűlések alkalmával tanusítottak és amely arra kényszerítette a helyi vezetőséget, hogy a jövőben csak szervezettünk tagjaival tartson gyűléseket. Példákkal mutat rá a közömbösség káros következményeire és az újonnan választandó vezetőség kötelességére, a szaktársak fegyelmeltségére s lelkes szervezőmunkára hívja föl minden tag figyelmét. — Az új vezetőségbe a következő szaktársakat választották be: Elnök: Szabó István, pénztárosok: Fábian Antal és Temesi László, ellenőrök: Sarkadi Gyula és Márton Gyula, jegyző: Szabó Kálmán. Választmány: Károlyi Géza, Szabó Károly, Tar Géza, Bakk Gedeon, Pál Kálmán. Az újonnan választott vezetőség nevében Szabó szaktárs mond köszönetet a közgyűlés bizalmáért, biztosítja a tagokat az új vezetőség munkakészségéről és a tagok egyöntetű támogatását kéri. — Ezután a közgyűlés 3 Népszava részvény lejegyzése mellett dönt. — Indítványok elhangzása után Szabó szaktárs lelkesítő szavakkal a közgyűlést bezárja.

A resicai falepároló munkásai szervezkedtek

Resica felső részén, a Berzava völgyében fekszik egy falepároló gyár. Ebben a gyárban a munkások munkaviszonyai a legnehezebbek. A 12 órás munkaidő, 5–7 órás órabérek, rossz bánásmód, betegség, nyomor, zsúfolt munkások az ottani munkások osztályrésze. Szinte csodálatos, hogy a mai napig létezhetett ez a kizsákmányoló telep. De ha visszaemlékezünk a politikai helyzetre, akkor meg fogjuk érteni, hogy az igazgatóság a hatóságok segítségével és fenyegetésekkel visszatartotta a munkásokat a szervezkedéstől. Hiába volt minden fáradozás, nem lehetett az ottan dolgozó munkásokat megközelíteni.

A politikai helyzet megváltozásával — mint nehéz átlomból való felocsudás — megmozdultak a falepároló rabszolgái is. Elmerészkedtek a városba járni gyűlésekre és ottan hallották, hogy a munkásoknak is joguk van szervezkedni és jobb, emberségesebb életet élni. Látták azt a sokezer munkást, akik a gyűléstermeket megtöltötték és akik egy akaraton voltak. A gyűléseken hallottakat elvitték a telepre és a többieknek megmondták, hogy ha akarják, jobb helyzetet teremthetnek maguknak, csak akarniuk és szervezkedniük kell. Megértették a szavakat és jöttek szervezkedni az éhes ember vágyaival. Ma egytől-egyig tagjai a szervezetünknek és máris a követeléseket benyújtották, a 8 órás munkaidő bevezetését, jobb béreket és emberségesebb bánásmódot követelve.

Amikor ezek a sorok a szaklapunkban meg fognak jelenni, akkorára már — reméljük — a kollektív szerződés meg lesz kötve és a rabszolga-idő a múlté lesz.

Kezét égette a „lug”

A marosújvári munkásokat 10 éven keresztül embertelen módon hajszolta egy Módosi Ferenc névre hallgató művezető a „Solvay” műveknél. Ennek az egyénnek a szaktudása leginkább az alkohol fogyasztásában domborodott ki. A múlt esztendőben több munkás nem bírta tovább elviselni Módosi garázdálkodásait, aki folyton zaklatta őket, azért, mert nem voltak hajlandók korcsmai számláit fizetni. A gyár igazgatóság vizsgálatot indított ellene, a vizsgálat folytán kiderült, hogy Módosi ur lelkét még a gyár rovására is bűnök terhelik, mire december hónapban elbocsátották a gyár szolgálatából.

Most, mint értesülünk, Câmpinán kapott alkalmazást, ezután ajánljuk figyelmébe câmpinai szaktársainknak, hogy illő módon fogadják őt és vigyázzanak rá, mert „kutyából nem lesz szalonna”.

Nyilatkozat. Alulírott az előző összes kijelentéseimet, mellyel a szakszervezetek vezetőit a közel-múltban kompromittáltam, visszavonom és ígérem, hogy a jövőben szervezett munkához illően fogok viselkedni. Munkástársaimat is fel fogom világosítani a szervezet fontosságáról. Vulcan, 1928. december 30. *Máriás György, s. k.* — Előttünk mint tanuk: *Csegezi Mihály, s. k. Rozsnyai Sándor, s. k.*

Bérmozgalmak

Bérmozgalom Gyéresen

Az aranyosgyéresi téglagyárakban február 1-én járt le a kollektív szerződés. A gyár igazgatósága mindenképpen ragaszkodott ahhoz, hogy az új kollektív szerződés most legyen télviz idején megkötve, mikor egyrészt kevés a munka, másrészt a munkások helyzete és kereseti lehetősége igen rossz és kilátástalan. Kizárással fenyegette meg a munkásokat az esetre, ha nem kötnek szerződést.

Természetesen a munkások hajlandók voltak szerződést kötni, de nem az *ezelőtt másfélévi fizetéseket stabilizálni még egy évre*. A munkaadó egy bani javítást sem akart adni és így a tárgyalások teljesen megszakadtak. A kizárás első jelei már mutatkoznak, amennyiben tömeges elbocsátásokat eszközöltek a gyárban. Felhívjuk munkásbarátainkat, tartózkodjanak e gyárban a munkavállalástól, mert az igazgatóság egyik trükkje az is, hogy a régi munkásokat elbocsájtja és alacsonyabb bérért újakat alkalmaz.

Bérmozgalom Kalánban

A kaláni gyár igazgatósága január hó 3-án felmondta a kollektív szerződést. Ez ügyben az első tárgyalás január hó 10. és 11-én már meg is volt. Az igazgatóság egy új tervezetet terjesztett elő, melyben nem kevesebbet akar, mint az akkordbéreket leredukálni arra való hivatkozással, hogy *nem bírja a versenyt más gyárakkal*. Ez a régi, megszokott nóta, amit már annyiszor hallottunk. A kapitalisták természetrajza, hogy mindent a munkásság bőrére kell behozni, dolgozzatok többet, de a profit, az nem szenvedhet csorbát, vagyis a sok millió haszonból egy bani áldozatot sem hozhat a gazdag részvénytársaság. Mi még azt is megállapítjuk, hogy ebből a versenyképtelenségből egy szó sem igaz, ez csalétek, aminek a munkásság nem hajlandó bedülni. A mai kereset alig elég a mindennapi létfenntartáshoz, így a munkásság el van határozva a legmesszebbmenő harcra is, hogy az élettehetsége elleni támadásnak ellentálljon.

A további tárgyalások február hóban lesznek, amikor a végső szó kimondására kerül a sor.

A cluji „Tacamul” ezüstárugyár munkásainak kollektív szerződése

A „Tacamul” ezüstárugyár munkásai, akik a cluji csoportunknak tagjai, január hó elején beadványt terjesztettek az üzem igazgatósága elé, melyben bejelentették, hogy az eddigi „Munkarend”-et kollektív szerződéssel kívánják felcserélni. Többszöri tárgyalás után az igazgatóság teljesítette a munkásság kívánságait és január 25-iki kezdettel egyévi időtartamra kollektív szerződés lépett életbe. A kollektív szerződés az ezüstárugyár javára több értékes pontokat tartalmaz.

Wenk Emanoil kovács, szövetségünk tagja,

ki a román-boksáni gépgyárban dolgozott, folyó évi január 2-án 50 éves korában meghalt. Temetése január 3-án délután volt, utolsó útjára a munkászenekar és nagyszámu munkásság kísérette. Bucsuztatót Renner Ferenc szakt. mondott.

A bukovinai vasipar. A bukovinai vasipar még kezdetleges korát éli. Bukovinának mindössze 5 nagyobb mechanikai üzeme és öntödéje van, azonkívül 22 kisebbszabásu üzemmel rendelkezik és van két szeggyára. A gyárak a belföldi szükséglet ellátására dolgoznak, amiből csak a jakobénii művek képeznek kivételt, amennyiben az 1927. év folyamán 420 vagon ércet és árut exportáltak.

Nyilatkozat. Alulírott elismerem, hogy több munkástársam előtt a szervezetre megmondolatlanságból bántó kijelentéseket tettem, amiért legnagyobb sajnálatomnak adok kifejezést. Egyben ígérem, hogy a jövőben ilyenektől tartózkodni fogok és azon leszek, hogy a szervezettel és munkástársaimmal szemben öntudatos magaviseletet tanúsítsak. Bocsa-Román, 1929 január hó 10. *Zsák Milivoi.* — Választott bírósági tagok: *Mureşan Nicolai, Kocsis Lajos, Bărdac Josif.* — Tanuk: *Mertz Josif, Muntean Constantin, Jaczkó Ioan, Ciurariu Aron.*

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Gutenberg-könyvnyomda Cluj